

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„KOROŠKI SLOVENEK“
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Pol. in gosp. društvo
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List

za politiko, gospodarstvo
in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane četrletno: 1 šiling,
celoletno: 4 šilinge.

Za Jugoslavijo

četrletno: Din. 25—
celoletno: Din. 100—

Pozamezna številka 10 grošev.

Leto VIII.

Dunaj, 11. januarja 1928.

Št. 2.

Slovenski poslanec k proračunu.

V deželnem zboru je govoril 29. decembra poslanec Starc pri razpravi o proračunu o zadevah, ki se tičejo kor. Slovencev. Uvodoma omenja slabi finančni položaj dežele sploh, posebej pa še slovenskega dela, ki je gospodarsko zanemaren, zato slovenski del še veliko huje čuti teže številnih davkov. Pa kljub temu se hoče upeljati še nove davke, med temi tudi davek na elektriko. Koliko gospodarjev ima še ogromne dolgove zavoljo napeljave elektrike, posebno Rož in zgornji deli okoli Beljaka, ki bodo ogorčeni, ako se davek sprejme. Nato preide poslanec na kult. avtonomijo, ki jo hočejo Nemci z ozirom na svoje številne nemške manjšine upeljati pri nas:

Pri takem finančnem položaju se moramo resno vprašati, kako si večinske stranke predstavljajo izvedbo kulturne avtonomije v smislu predloga. Ne da bi nas obvestile, so večinske stranke vložile predlog o kult. avtonomiji, ga s tem dale na razpolago javni diskusiji, kar se sedaj od ene strani zelo izrablja proti nam. Zato hočemo k predlogu zavzeti svoje stališče.

Mi smo za kulturno avtonomijo. Ker pa je finančni položaj dežele tako slab, se moramo pač vprašati, odkod bi se vzela sredstva, da bi se kult. avtonomija mogla izvesti v smislu predloga. V poštev moreta priti dva poti: 1. Kulturni davek združen s prispevki splošnosti (države in dežele). Ta način je za nas nesprenjiv, izobrazba kot splošna dobrina mora biti neodvisna od denarnega vprašanja. Že v stari Avstriji je za nemško šolsko avtonomijo na Češkem veljalo načelo: „Narodnega davčnega bremena za šolstvo ne sme biti.“ Do istega prepričanja so prišli tudi Nemci na Estońskem, kjer se je upeljala po vojni prva kulturna avtonomija. 2. Druga pot za kritje

stroškov bi bila v tem, da se del splošnih denarjev, ki so določeni v kulturne namene, odkazuje manjšini v upravo, da ta krije svoje kulturne stroške. Po splošnem prepričanju manjšin, posebno nemških, nobena manjšina poleg svojih manjšinskih šol ne prenese še državnih manjšinskih šol. Zato tudi pri nas v šolskem vprašanju ne pride toliko v poštev ustanavljanje novih šol, ampak le preureditev obstoječih šol in prenos njihove uprave v roke samouprave manjšine. Kulturna avtonomija kot samouprava pomenja prenos državnih dolžnosti in delegacijo (zastopstvo) državnih pravic, ne pomenja pa ustanovitve druge paralelne javnopravne uprave. Zato je za nas le ta druga pot financiranja kult. avtonomije spremljiva in to so manjšinski kongresi označili za primernejšo.

Četudi bi se mogla v skupnem delovanju rešiti finančna stran, pa je treba rešiti še drugo vprašanje, namreč kako naj se določi pripadnost k manjšini. V splošnem, kjer ni posebnih razmer, se proti narodni samodločbi ne more posebno ugovarjati. Glavno vprašanje pa je pri tem to, ali je osebna prijava sama že primerna, da se avtonomiji zagotovi taka stalnost, ki je za izvedbo brezpogojno potrebna. Vedno se more namreč zgoditi, da večina v dosego posebnih namenov manjšino lahko majorizira (preglasuje), ako bi pripadnost bila izključno odvisna od osebnih prijav posameznikov. Tako se je n. pr. zgodilo manjšini Frizov v Nemčiji, kjer so pri ljudskem štetju poleg zavednih Frizov (6546) našli le 765 nemških mislečih, a je Heimatbund severnega Šleswiga v Ženevo prinesel 13.000 podpisov nemško mislečih Frizov (da tako preglasuje zavedne Frize. Od kod naenkrat toliko nemško mislečih Frizov, ko se jih je pri ljudskem štetju našlo samo 765 in vseh skupaj z zavednimi vred samo 7311? Op. ured.)

Še bolj pa postajamo nezaupni, če vidimo, kako Nemci načelo samoprijave pač drugim priporočajo, a zase o njej nočejo nič vedeti:

glejte na dansko manjšino v Šleswig-Holsteinu (kjer Nemci zahtevajo poleg samoprijave še stalno bivanje), glejte v Alzaško (kjer zahtevajo Nemci kot podlago materni jezik), glejte na prepir med prusovskim naučnim ministrom in nemškim dijaštvom (kjer se hoče doseči, da za pripadnost ni dovolj samo prijava, ampak še krvna skupnost, jezik in vzgoja). Iz tega vidimo, da prijave same ne smatrajo kot primerno podlago za izvedbo kulturnih avtonomij.

Naj mi bo dovoljeno omeniti še tretje vprašanje: Kako bi uplivala kulturna avtonomija na šolsko vprašanje. Po mnenju večine naj bi imeli starši izključno pravico določevati narodnost otrokovo, po prepričanju pedagogov (vzgojeslovcev) pa more biti le materni jezik podlaga šolskega pouka. Kako naj se v nameravani kult. avtonomiji zedinita obe načeli? Veliko otrok, ki z doma govore samo slovensko, bi ostalo izven kult. avtonomije, kaj bo s temi otroci, ko vendar za nobeno manjšino, tudi za nemške ne, ni spremljivo, da bi obstojale državne manjšinske šole poleg avtonomnih. Na tak način bi pri nas še vedno ne bilo rešeno narodno vprašanje.

Rešiti bi se pa moglo, če bi se obstoječe šole, ki jih je ja avstrijska vlada l. 1925 označila kot manjšinske šole, preuredile v smislu sklepov manjšinskih kongresov in bi dobile avtonomno upravo.

Po takih vidikih narejen poskus rešitve našega manjšinskega vprašanja bi deželi ne povzročil nobenih posebnih novih bremen, bi bil resničnim razmeram najbolj prilagoden, bi se ujemal z načeli manjšinskega gibanja in bi bil primeren, da se tudi v drugih državah, kjer žive manjšine, manjšinsko vprašanje reši na način, ki upošteva zahteve manjšin.

Tako napeljana rešitev naših kulturnih vprašanj bi ustvarila podlago za naš gospodarski napredek. Splošno znana je gospodarska zaostalost slovenskega ozemlja. V deželnem zboru se je že parkrat o tem govorilo.

PODLISTEK

Reberški Ožbej:

Kapelški punt.

(Nadaljevanje.)

„In tudi vi, trški sodnik, ki bi imeli gledati na red v trgu, dajete potuho ljudem in različnim hudobijam s tem, da ljudi, ki se pregrešijo proti odredbam, niti kaznovati nočete.“

„Gospod komisar,“ odvrne sodnik mirno, „jaz sodim po svoji vesti in postopam tedaj, kadar smatram za potrebno.“

„Vaše vesti nimate vprašati, izpolniti morate to, kar se vam ukaže,“ zarohni komisar.

„Flegar meni nima ničesar zapovedovati, v trgu sem jaz sodnik.“

„Tako govorite, to je predrzno, vi se ravnotako puntate kakor drugi.“

„Gospod komisar, blagovolite upoštevati, da sem zaprisegel cesarju in te prisege ne bom prelomil. Zastopam pravico, sili pa se ne udam, krivice ne poznam.“

Odločne sodnikove besede so še bolj raztogotile komisarja, posebno ker nato ni mogel odvrniti ničesar. Vsled tega se obrne do nadaljnih mož. Strogo jih meri s svojim pogledom, kakor bi jih hotel prebosti in pravi:

„Vi se štejete za katoličane. Ali veste, kaj se to pravi: biti katoličan. Najbrž pa ste to po-

zabili. Verni morate biti in se ogibati krive vere; a namesto tega uganjate malikovalstvo, lepitičite tisti leseni kip, obešate tablice po stenh in blebetate o čudežih. Zaslepljeni ste, neverniki ste postali, nazadnje boste postali še pogani, če boste imeli tako vero. In kje je pokorščina? Ali se tako pravi spoštovati cesarske odredbe, da vlomite v cerkev kakor razbojniki in zaničujete našemu presvitlemu cesarju v posmeh njegove odredbe? Hudodelci ste, ki zaslužijo najstrožjo kazen. Tako vam govorim in to zahtevam z vso odločnostjo in strogostjo. Volja cesarjeva je, da se Marijina podoba sleče. Sedaj pa povejte, ali se temu pokorite?“

Nastopila je trenutna tihota, toda naenkrat se zgane Tomaž Vegl in pravi s povzdignjenim glasom:

„Milostni gospod komisar, zabraniti ne moremo, da se Marijini podobi odvzame oblačilo, a privoliti kateremu tudi ne moremo.“ Izrekel je te besede s trdim naglasom, čutiti je bilo, kako je vrelo v njem.

Komisar ga strogo pogleda, kajti tega odgovora ni pričakoval. Bil je ves iz sebe, zato zakriči: „Cesar ne potrebuje vašega privoljenja, vi se morate pokoriti, če ne na lep način, pa z silo.“

Komisar se obrne na celem telesu trepetajoč in nemirno si gladi lasje. Sedaj stopi pred župnika in pravi: „Kakor hitro pridete domu,

se mora moje povelje takoj izvršiti brez vsakega odloga.“

„Milost, gospod komisar,“ prosi župnik, „uvažujte vendar, da so božični prazniki predurmi. Ljudje bi bili v svojem verskem čutu silno užaljeni in ne morem jamčiti za mir, ako so že odredbe, ki se naj izvedejo tako, da ne nastane vsled tega še huje zlo.“

Komisar se zamisli, gleda nekaj časa proti oknu. Nato se obrne in reče: „Zaradi velikega praznika dovolim, da ostane vse tako, četudi je to zoper mojo vest, a odločno zahtevam, da se ima odvzeti oblačilo do srede po novem letu. Če ne, poročam to naravnost na Dunaj in potem vam gorje. S tem ste odpravljeni, vi pa, pisar Hubman sporočite gospodu flegarju Reiterju, da mi takoj poroča, ali se je izvršilo moje povelje. Zato napravim vas odgovornega.“

Komisar se obrne, ne da bi dalje kaj izpregovoril in stopi v svojo pisarno. Odslovljeni se še nekaj časa gledajo, nato pa zapustijo dvorano kakor so prišli. Bili so še pod vtisom ravnokar izrečenih besedi. Zato tudi nihče ni kaj govoril. Pisar je takoj zunaj pri durih krenil na drugo stran, ker je vedel, da ga vsi pisano gledajo.

Niso se dolgo mudili v Celovcu. Sedli so zopet na sani in se peljali domu. Med potom niso dosti govorili, saj je imel vsak svoje misli. Odzvonilo je že večernico, ko so dospeli v Kaplo in vsak je hitel na svoj dom.

(Dalje sledi.)

Šele nedavno je poslanec Landbunda na nekem zborovanju govoril o slabem gospodarskem položaju slov. ozemlja. Na drugi strani se pa vedno povdarja, da so nam dane ravno iste možnosti za gospodarsko izobrazbo kakor Nemcem. Meniti bi morali, da se dosežejo isti uspehi, če so na razpolago iste možnosti za izobrazbo. A navedena dejstva o gospodarski zaostalosti našega ozemlja dokazujejo ravno nasprotno. To nas sili, da iščemo vzrok: Ta vzrok ne more biti noben drugi, kakor pa ta, da se Slovenci, pa naj so zavedni ali nezavedni, danih možnosti za gospodarsko izobrazbo ne morejo tako posluževati kakor Nemci. In zakaj? Ker je že splošna izobrazba zelo zaostala, ker se vsa gospodarska izobrazba nudi le v nemškem jeziku in ker je še ta strankarsko prikrojena, tako da se že v naprej mnogi čutijo odbite. Ozemlje je zaostalo, ne zato, ker se nič ni naredilo, ampak ker se pri tem malem, kar se je naredilo, ni gledalo na gospodarsko povzdigo, ampak le na politične cilje.

Če se slovensko ozemlje res hoče gospodarsko dvigniti na višino nemškega, tedaj je brezpogojna potreba, da se s sedanjim načinom pomete. Pred vsem morajo pri vsem prizadevanju za gospodarsko povzdigo biti izključeni politični nameni, da ljudje dobijo zaupanje, potem se mora vse delo za povzdigo vršiti na način, da vsak zapopade, kar je le v domačem jeziku mogoče. Zato smo prepričanja, da nam tudi v tem oziru prinese odpomoč le avtonomija kmetskega šolstva.

Tudi kmetska zbornica, v katero bodo prišli naši zastopniki, bo prej kaj naredila za zaostale kraje kakor sedanji kulturni svet, ki za naše potrebe nima smisla in tudi ne prostora za našega zastopnika. Že poldrugo leto leži tam prošnja, da bi se pritegnil tudi zastopnik naše zveze zadrug, a se niti ni odgovorilo. Ne razumemo, kako da tako dolgo ne pride do uvedbe kmečke zbornice. Od te upamo, da bo za gospodarsko povzdigo med Slovenci nastavljalja Slovence, ne tako kakor sedaj, ko se pač govori o zaostalosti, a se ničesar ne stori, da bi se jo odpravilo.

Od oblasti zahtevamo, da našim zadrugam, ki jih skoro izključno vodijo kmetje, ne napravljajo sitnosti, ampak gredo na roko. Koliko truda je stalo pri izpeljavi postave o zlati bilanci naše kmete, ker so morale vse uloge biti nemške. Mnogo posojilnic si je moralo za drag denar nabaviti prestave.

Pozabiti ne moremo velike krivice, ki se je zgodila posojilnici v Dobrli vasi s tem, da se ji je siloma vzelo Kumrovo hišo. Pritožna komisija deželnega zbora je dognala, da se je naselitvena postava napačno rabila, nepobitno je nadalje dejstvo, kako krasno vzgledno gospodarstvo je sedaj na omenjeni hiši. Vabim vse gg. poslance, da si to vzorno gospodarstvo ogledajo. Mislím, da je zapoved pravičnosti, da morajo tisti, ki so krivično odvzeli hiše povzročili, tudi krivico popraviti.

Silno težka so davčna bremena, dvakrat tako težko jih čuti gospodarsko zaostalo ozemlje, pogoste so pritožbe glede odmere davkov, a zastoj iščemo pri velikem številu zastopnikov le enega našega zastopnika v davčni pritožni komisiji.

Tudi iščemo zastoj slovenske nastavljenice četudi so na razpolago in četudi so Korošci in četudi se vedno povdarja: Koroška Korošcem. Ni jih ne pri uradih, ne pri šoli, ne pri deželnih dobrodelnih zavodih, ne v gospodarskih ustanovah. N. pr. samo na srednjih šolah smo imeli pred vojsko 8 slov. profesorjev, sedaj nobenega. Samo dva naša učitelja smeta poučevati — nemške otroke, da se čisto nič ne čudimo, da so nemški stariši v Št. Štefanu (na Krappfeldu) v svojem naravnem čutu, da naj nemške otroke poučuje le nemški učitelj, takoj bili za šolski štrajk proti slovenskemu učitelju.

Vse to sem v kratkih potezah navedel, da dokažem, kako smo upravičeno nezadovoljni z obstoječimi razmerami. In dokler ne opazimo temeljite spremembe v razmerju do nas, ne moremo imeti nobenega zaupanja. Zato bova pač glasovala za stavbne zadeve (poprava cest, hudournikov itd.), za dobrodelne zadeve (bolnišnice itd.) in za socialno skrbstvo, a ne moreva za druge dele proračuna, želiva pa, da pride med večino in manjšino do poravnave nasprotstev po načelu: Kar ti nočeš, da se tebi stori, tega tudi ti drugim ne stori.

Z izjavo poslanca g. župnika Starca so ovržene tudi vse nemške propagandne laži, da

smo Slovenci na Koroškem proti avtonomiji. „Cillier Zeitung“ šte. 1. se zelo razburja nad govorom poslanca Lagerja v proračunskem odboru o razmerah na slovenskem Koroškem in pravi, da narodni Slovenci na Koroškem avtonomijo najodločneje odklanjajo. V isti številki ponavlja to še dvakrat. Tako daleč pa še vendar nismo, da bi mi k predlogu niti ust ne smeli odpreti in zahtevati tako avtonomijo, da bo ugodna nam, ne pa našim Nemcem.

POLITIČNI PREGLED

Prevažanje orožja. Na postaji St. Gotthard na madžarskem ozemlju so ustavili te dni pošiljko pet vagonov, ki je bila označena kot pošiljka strojnih sestavnih delov, v resnici pa so bile notri strojne puške. V tem obmejnem mestu delujeta avstrijska in madžarska carinarnica skupaj. Avstrijska carinarnica je za poskušnjo odprla en vagon. V njem je našla namesto napovedanih strojnih delov razložene dele strojnih pušk. Avstrijska carinarnica je hotela teh pet vagonov poslati nazaj, ker je manjkalo avstrijsko dovoljenje za prevoz. Madžarska obmejna oblast pa se temu ni udala, češ da so vagoni že na madžarskih tleh. Avstrijska obmejna carinarnica ni imela na razpolago oborožene moči, zato je morala napram madžarski policiji in vojaštvu popustiti. Pošiljatev je bila napačno deklarirana in priložena niso bila potrebna dovoljenja za prevoz vojnega materiala. Že par tednov se iz Italija prevažata na Madžarsko orožje v veliki množini. Pošiljatev gredo iz Verone preko Trbiža, Beljaka, Celovca do Sv. Gottharda na Madžarskem. Prevažajo se strojnice in topovi malega kalibra. Baje je v zadnjih tednih prišla na Madžarsko že deseta pošiljatev orožja. Ta tihotapstvo je dalo povod za živahno izmenjavanje misli med kabineti male antante. Čuje se, da bo mala antanta najprej prosila za pojasnila v Budimpešti. Češki listi zahtevajo energične korake proti Madžarski, ki je prevarala zaupanje velesil in kjer se je iredentistični pokret povečal radi Rothemejeve akcije. Madžarski oficijelni krogi o tej zadevi več ali manj molče in ne dajo jasnih izjav.

O bližnjem volilnem boju v Nemčiji je dejal sedanji predsednik parlamenta, soc. dem. Loeb e, da upa na zmago levice. Ravnotako upa, da bo levica zmagala tudi v Franciji, Angliji in na Poljskem n da bodo razsodni elementi zmagali v Ameriki. Tudi desničarske stranke priznavajo, da pomeni zmaga Brianda in Caillaux-a napredek mirovnega mišljenja v Franciji in da bi pomenila zmaga liberalcev in delavske stranke v Angliji velik korak k pomirjenju ne samo Evrope, temveč sveta. Ta zmaga bi tudi zblížala oba, danes tako nasprotna si tabora v Avstriji. Jasne levičarske večine v glavnih parlamentih bodo premagale takomenovano krizo paramentarizma ali vsaj odstranile velik del vzrokov te krize. Glavni vzrok leži sicer v vedno večjem krogu volilnih upravičencev in vedno večjem vplivu države na gospodarstvo, socialno politiko in vse pango. Zato je potrebna prilagoditev formalnih ustav na naloge držav. Pri tem pa mora biti na vsak način ohranjena demokracija. Kjer ni te, tam vlada nasilje. V komunistični Rusiji prav tako ko v fašistovski Italiji, v vojaški Španiji enako ko v nekaterih balkanskih državah morejo obstati vladajoči režimi le s popolno brezpravnostjo opozicije. Demokracija pa priteguje opozicijo k sodelovanju in zainteresira tako ves narod za državo in njene ustanove. Kljub vsem svojim neuspehom je demokracija višja in sodobnejša oblika političnega življenja.

DOMAČE NOVICE

Kärntner Tagblattu v odgovor. V zadnjem času se nam zdi, da dela uredništvu „Kärntner Tagblattu“ posebno veselje, če nam more katero zasoliti, a se navadno le sebe udari po zobeh. Iz zelo važnih vzrokov dosedaj nismo odgovarjali na njegove opazke, bi tudi sedaj ne, če bi list ne hotel biti katoliški dnevnik. V številki od 4. t. m. imenuje naš list priveseki „Jutra“, zato, ker vedno povdarjamo, da ni katoliško, če nemški duhovnik med slovenskim ljudstvom širi ponemčevanje, mesto da bi v jeziku ljudstva širil in utrjeval vero. Kako slabo poučen je „Kärntner Tagblatt“ o naših razme-

rah! Če bi bil boljše poučen, bi vedal, da je jezik in s tem združena narodna zavednost pri nas najboljša opora verskega življenja med Slovenci in da je vsako ponemčevanje in najbolj pa brezbriznost nemških duhovnikov za narodne težnje Slovencev najboljša propaganda za brezverske stranke. Naj si ogleda „Kärntner Tagblatt“ le volilne številke v narodno brezbriznih krajih med Slovenci in šteje krščanske glasove. Razven naših ni nobenih. Če bi nam na vernosti našega ljudstva nič ne bilo ležeče, bi pustili, naj počnejo nemški duhovniki med nami kar hočejo, uspeh bi bi ta, da bi zaveden del Slovencev postal vedno bolj izključno radikalen, nezaveden del pa; ubožnejši soc. demokratski, premožnejši pa landbundovski, nobeden del pa ne katoliški. Ker pa hočemo ljudstvu ohraniti vero, zato pa žigosamo vsako nekatoliško početje od katerekoli strani. — Pozivamo „Kärntner Tagblatt“, da nam odgovori, ali je temešvarski madžarski „Škofijski list“ (Egyházi Szemele. Lelkipásztorok folioirata) tudi privesek „Jutra“, ker piše sledeče: „Narod, ki se drži svojega materinega jezika in očetnih običajev, tudi vere svojih dedov ne bo kršil. Zadnji švabski kmet danes ve, da se mora za svojo plemensko kulturo, materni jezik in v mnogih slučajih tudi za svojo vero trdo boriti in doprinesati žrtve. Če vidi, da njegov duhovnik ni nesebično na delu za sveto stvar, če njegov duhovnik ne kaže nobenega zanimanja za njegove politične in kulturne organizacije (nemška stranka, Kulturbund)... potem kmet takega duhovnika ne bo več smatral za svojega razumnega dušnega pastirja. Na ta način se duhovnik odtuji svojim vernikom in škoduje s tem tudi veri (podčrtali mi). Cerkvena, politična in kulturna moč sedmograških Sasov temelji edino le na trdem sodelovanju duhovnika z ljudstvom. Pri Švabih temu ni tako. Bog obvaruj, da bi to stanje, kakor je pri nas, še dolgo trajalo. Ne samo, da se veliko duhovnikov nič ne zanima za politične in kulturne organizacije Slovencev, mammo celo duhovnike ki delujejo naravnost proti. S tem se odtujujejo vernikom in škodujejo tudi veri, in razmere tako kažejo. Take razmere si pa upa zagovarjati list, ki hoče biti katoliški? Če je temešvarski škofijski list katoliški, je tudi naš list; kakoršen je potem list, ki nas napada v navedenih zadevah, pa prepuščamo bralcem in „Kärntner Tagblattu“.

Tinje. (Žalosten začetek novega leta.) V Lavrejevi dostilni se je tudi tokrat vršil Silvestrov večer. Ko pa se je okoli polnoči vračal Val. Paisser pijan domov, so mu takoj sledili trije mladi fantje ter ga zbadali in bajé celo dejansko nadlegovali. Fantje so mu sledili prav do njegovega doma in tam se on naenkrat obrne ter razpara s svojim žepnim nožičkom najbližje stoječemu fantu Andreju Ossou trebuh. Rana je bila tako huda, da je fant v par trenutkih izkrvavel. Kako se je stvar v resnici zgodila, bo šele dognala sodnijska preiskava. Težko prizadeti Raderjevi družini naše sožalje! — V teku enega meseca smo imeli v naši fari že podoben slučaj pri Pavliču v Goričah, ko je 18letna deklica prebodla 15letnemu sinu s kuhinjskim nožičem trebuh in ga s tem spravila v rani grob. — Za novo leto je oddal Franc Vedenik Piklnovo kmetijo svojemu sinu Karlu.

Podgrad. (Nezaslišani napad na župana.) Podpisani sem bil napaden v „Freie Stimmen“ št. 214. leta 1925. Zadeva je že precej zastarela, a vse skupaj dozorelo je šele sedaj. Državno pravdnštvo je šele delo dokončalo. Preiskavanje in zaslišanje je trajalo toraj od meseca septembra 1925 do zdaj. Izkazalo se je, da sem popolnoma nedolžen. Ves napad je bil toraj neresničen. „Bedauernswert ist eine Partei, die den Mut hat, einer anderen die Ehre abzuschneiden“, tako sem čital nekoč v nekem časniku. Ker je zaslišavanje prič trajalo tako dolgo, da mi je šele danes mogoče odbiti ta brezmejni napad. Najprej sem bil napaden radi proračuna za leto 1925. Jurij Smolnikar, p. d. Benc v Voglah, občina Medgorje, ki je članek v „Freie Stimmen“ tudi podpisal, trdi, da bi zadostoval proračun z 70%, ne bi pa bilo treba, kakor je bilo veljavno sklenjeno, 120% obč. d. klade. Da se je to nepravilno javilo deželni vladi, je lažnivo. Kar smo v seji sklenili, to je bilo predloženo tudi deželni vladi, ki je proračun tudi odobrila. Dalje sem bil obdolžen, da sem število živine v stanovanjskih listih poprav-

ljal. Ta stvar pa ima čisto drugačno lice. Posestnik je javil v stanovanjskih listih živine. Ravno tisti pri katerih on trdi, da sem izbrisal in več zapisal, so imeli več živine kot so javili in zapisali. Prišla je kontrola, ki je našla ravno pri teh posestnikih več živine v hlevu. Sem bil tedaj tudi krivično obdolžen. Nadalje sem bil napaden radi neke kupčije. Samo omenim, da v tej zadevi nisem imel nobenega dobička. V „Freie Stimmen“ podpisani Smolnikar pravi nadalje, da sem oskrbel samo mrtvaško ogledništvo. V resnici ni bilo ravno tedaj nobenega izkušenega mrtvaškega oglednika, a nekdo je vendar moral mrliča ogledati. Bil sem tudi nepreviden pri izstavitvi ubožnih izpričeval. Tudi tukaj sem imel jaz prav. Če je oseba ubožnega izpričevala vredna in potrebna, se ji mora gotovo izstaviti. Toraj ni nobeden „Missbrauch der Amtsgewalt“ kakor Smolnikar trdi. Napaden sem bil tudi radi šolskih kazni, da sem jih namreč storniral vsled napačnega javljenja na okrajno glavarstvo. Resnica je, da je pobiral tedaj šolske kazni v občini tedanji občinski tajnik, obenem občinski sluga. Ta je med tem zbolel in umrl. Na ta način se ni vedelo prav, kdo da je plačal in kdo da ne. To je pri Smolnikarju storniranje. V članku sem bil večkrat imenovan „Gauner und Betrüger“. Kakšen sem, je pokazala revizija občine. To sem zahteval jaz, da se izkaže, ali sem res „Gauner in Betrüger“. Od deželne vlade poslani računski nadsvetnik Kramer je našel pri meni vse v redu. Kdo je torej goljufin slepar? Vse te napade je obdelavalo državno pravdnništvo in jih obsodilo kot lažnive. G. Smolnikar, mislili ste mi s tem vzeti županski stol, na katerem pa še danes trdno sedim. Pometajte prej pred svojimi pragom in pozneje še le pred drugim! Vi ste po krivem zabavljali čez me. Vem, katera oseba je stala za Vami in Vas podpihovala. Tista oseba je tudi kriva, da ste morali plačati 650 S odvetniških stroškov, to je mojega zastopnika. Ta oseba je bila kriva, da so morali plačati odborniki in namestniki radi neprihajanja k sejam kazni po 12 S. Janez Olip l. r., posestnik in župan v Medgorjah.

Borovlje. Ljudsko gibanje v preteklem letu je bilo sledeče: rojenih je bilo 23 otrok, od teh 14 fantov in 9 deklic. To je najnižje število rojenčkov, odkar obstoji tukajšnja župnija, ki šteje danes približno 2600 duš. Umrlo jih je 41, in sicer 22 žensk in 19 moških.

Globasnica. (Letni obračun.) Ker marsikaterega čitatelja zanimajo takšna poročila, hočemo tudi iz globaške župnije podati letni obračun. Naj začnemo pri rojstvu. Ako se ne motimo, se je v naši majhni župniji rodilo 37 otrok, od teh je bilo 19 fantov in 18 deklic, torej so moški napredovali. Neradi pa omenjamo to, koliko je bilo zakonskih in koliko nezakonskih otrok a ker pa že mora biti, omenimo le toliko, da je bilo 24 zakonskih. Samskega življenja se je naveličalo in se dalo vpreči v zakonski jarem samo 8 parov, torej ne veliko in ne premalo. Upamo, da se bomo v letošnjem pustu nekoliko bolj ženili in možili, ker je mnogo nevest pripravljenih nato. Sedaj nazadnje pa moramo poročati tudi, koliko jih je pri nas umrlo. Kakor smo že zgoraj omenili, da moški napredujejo, tukaj pa moramo omeniti, da splošno napredujemo, ker umrlo je skupno 20 oseb, 10 moških in ravnotako žensk; med moškimi so bili štirje odrasli, med ženskami pa večinoma vse. Upamo, da nam bo smrt tudi v letošnjem letu tako mila ali pa še bolj in nam milostno prizanašala.

Št. Vid v Podjuni. (Razno.) V naši župniji je bilo leta 1927. rojenih 33 otrok, 24 dečkov in 9 deklic, 29 je bilo zakonskih in 4 nezakonski otroci. Umrlo je 26 oseb, 19 odraslih in 7 otrok, 22 moškega in le 4 ženskega spola. Ker je bilo tega rojenih 15 dečkov več kakor deklic, umrlo je pa 18 moških več kakor žensk, zato je pri moških še primanjkljaj za 3 osebe. Poročeni so bili le 4 pari; v prejšnjih letih pa je pristopalo k poročnemu oltarju povprečno 10 do 14 parov. V zadnjih letih se je v naši župniji rodilo povprečno 36 otrok, izmed teh je bilo 32 zakonskih in le 4 nezakonski. Župnik je bil pred misijom leta 1923. izvršil zasebno štetje faranov in jih je naštel 912; to število se do danes ni veliko izpremenilo. Iz tega sledi, da je število rojstev jako visoko in število nezakonskih otrok jako nizko. S tako ugodnim izidom se more ponasati malokatera župnija na Koroškem. — Šent-

vidčani se moremo pokazati tudi z drugimi rečmi. V majhni šentviškivasi najde obiskovalec 4 visoke antene in radio aparate s 3 do 4 cevkami, ena antena je v Gluhem lesu in še na treh drugih krajih bodo nove antene pričale o našem napredku. — V teku zadnjih pet let so se na novo pozidala stanovanja oziroma skednji ali so se hiše temeljito prezidale in na novo pokrile s cementno opeko (slamnata ali z deskami krita streha je pri nas že zelo redka) na 53 krajih. Farna vas, ko bo letos na novo sezidana vila na prostoru podrte Jaričeve bajte, bo popolnoma prenovljena; stanovanja so skoro povsod jako snažna, na več krajih celo poslikana, za zunanji kinč hiš pa služi trta ali aprikoza. — V teku zadnjih par let so se temeljito popravile vse 4 cerkvene podružnice: farna cerkev se je na novo preslikala, vse cerkve imajo zvonove kakor pred vojno, preteklo jesen pa je župnik beračil od hiše do hiše za popravo orgel in za nove principalove piščalke, in je nabral toliko, da se niso spravile v red samo orgle, temveč se je kupil še lep akkordion (4 uglašeni zvončki ob vhodu iz zakristije v cerkev), na novo so se dale pozlatiti posode za sv. olje in še 25 S je dobila cerkvena blagajna. In k temu imamo izvršten cerkveni pevski zbor z jako spretnim čeravno slepim organistom. Obisk cerkve je bil posebno ob božičnih praznikih tako od strani mladine in odraslih takorekoč polnoštevilen. Upamo, da bo novi g. prošt dobrlovaški z nami zadovoljen. — Polagoma ne bo več kmeta, ki bi ne imel posnemalnika. Vitelje dajejo deloma v zasluženi pokoj in si nabavljajo motorje na bencin. Manjka nam v naši šentviška republiki še električna luč. V pozni jeseni so se popravile tud naše poti. G. župnik si je nameraval kupiti že aeroplan, ker mu je voz preveč pretresal kosti. Denar za ta stroj je nameraval dobiti od svojega prijatelja dvakrat zlatega ameriškega strica v Galiciji.

Kazaze. Poroke so bile lani samo 3. Rodilo se je 9 moških in 10 ženskih otrok, 11 zakonskih, 8 nezakonskih. Umrlo je 8 moških in 3 ženske, med njimi 5 v prvem letu starosti, en fant 16, 1 mož 76, 1 hlapec 55 let sari; 62 letnega gostača je našel tovariš mrtvega v posteli, bil je na srcu bolan. Ravno z začetkom jeseni je mila smrt rešila tudi 83 letnega Opetnika, naveličanega dolge mučne leže. Nogi sta bili bolniku že otrpneli, tu pa tam se je sicer bistra pamet zmedla in so se oče hudovali: „samo gospod so krivi, ker me — že tako mrtvega nočejo pokopati.“ Ganljivo je bilo, ko so h kraju svojo hčer zahvaljevali za skrbno strežbo. Imeli so kedaj vzgledno družinsko življenje: oni ljubezen do otrok, otroci pa ljubezen in spoštovanje ter otrok do očeta. Le škoda, da mlajši očetje niso več podobni starim vzor-očtom.

Bilčovs. (Ljudsko gibanje.) V prošlem letu 1927 je bilo v naši župniji rojenih 28 otrok, 14 fantov in 14 deklet. Umrlo jih je 16, 5 moških, 11 žensk, od teh 12 odraslih in 4 otroci pod 5 let. Porok je bilo 5 doma in zunaj fare sta se poročili 2 osebi. Od umrlih je najstarejša oseba dosegla starost 86 let. Sv. obhajil je bilo popodeljenih 3363.

Celovec. (Razno.) Mariji Nemeč v Celovcu je nekdo pokradel več prstanov in drugih reči v vrednosti 300 S. — Dne 3. t. m. zjutraj je začelo goreti v Vresju pri Celovcu. Pogorela je hiša, gospodarsko poslopje pa je bilo obvarovano. Posestnik ima 9 otrok. — V gradu Sekira, lastnina kneza Windischgrätza, je izbruhnil požar v podstrešni sobici, ki so ga pa kmalu pogasili. — Gartner Marija iz Št. Jurja pri Celovcu je šla 30. decembra 1927 v Celovec. Zasedoval jo je nek možki in ji izvil pri pokopališču torbico iz rok, ki je vsebovala 11 S gotovine in nekaj papirjev. Piše se Janez Primožič, pristojen v Šoštanj, in so ga že isti dan v Celovcu prijeli. — V Škocijanu v Podjuni je bila 28. oktobra 1927 otvorjena javna telefonska govornilnica. — Dne 31. decembra 1927 je bilo na Koroškem 8779 podpiranih brezposelnih.

Št. Jurij na Vinogradih. (Razno.) Odkar so zadnja leta napravili skoro povsod nove zvonove, tudi Malšentvidčani nočejo biti več brez njih. Zato so se vzdramili in 8. XII. je bil tozadevni sestanek, kjer je vladalo za nove zvonove živahno zanimanje. Namerava se jih naročiti pri Grassmayrju kot šentjurske in želinjske, ker se je ta firma najbolj obnesla.

— Zadnjič smo se že jezili, da so nam ustavili avtomobil, da nimamo nobene prave zveze s Celovcem. Kot smo rekli, tako se je uresničilo. Linija Mostič—Velikovec se ne rentira. Tako je tudi sedaj letal nekaj dni ogromen avtomobil sem in tja — prazen, k večjemu, da se je dolgočasil en sam gost, a je kmalu prenehal. Zato je zopet začel voziti iz Št. Pavla na Celovec prejšnji podjetnik, kar smo vsi z zadovoljstvom pozdravili. — Dogodilo se je, česar nobeden ni pričakoval: tudi tovarna v Mostiču je začetkom decembra odpustila okrog 80 delavcev, večinoma takih, ki so bili šele letos sprejeti. Srečen pač tisti, ki ima že zadostno število tednov, da more vleči brezposelno podporo, a revež je tisti, ki še ni zadosti dolgo časa delal in ne ve, kako bo živel po zimi.

Št. Štefan pri Trušnjah. Pri igranju z vojaško puško je obstrelil hlapec pri Skrinerju v Mlinskem grabnu sam sebe in Marijo Okorn, tukajšnjo cerkveno pevko. Oba so prepeljali v celovško dež. bolnico. Marija Okorn je vsled dobljenih ran umrla. V nedeljo dne 18. decembra 1927 smo jo ob udeležbi faranov in domačega g. župnika položili k zadnjemu počitku v Trnji vasi. Z njo zgubi šentšefanski pevski zbor eno izmed najboljših pevk. Do petja je imela veliko veselje in poseben posluš, da malo takih. Njenim staršem naše najglobokejše sožalje! Bodi ji zemljica lahka!

Št. Jakob v Rožu. Zopet so peli zvonovi žalno pesem, ko so se s starim letom poslavljali od nas stari znanci in prijatelji. Najprej se je poslovila otdod — na Sveti dan — nadučiteljeva vdova Marija Wuzela v starosti 76 let. Pred 46 leti ji je umrl mož, g. nadučitelj Wuzela, ki je poleg nadučiteljske službe opravljal tedaj tudi službo organista. — Za njo so šli Štikrov oče iz Št. Petra v starosti 74 let. Malo je tako politično zrelih mož in kremenitih značajev kot so bili rajni. Bili so mož starega značaja, ki so se vedno zavedali svojih verskih in narodnih dolžnosti. Bili so skrben družinski oče, dober gospodar, ljubezniv sosed in vsem vzgled marljivosti, vztrajnosti in treznosti. Ne samo cela občina, cela okolica žaluje na njimi, ker je zgubila z njimi skušenega domačega živinozdravnika. Bili so desetletja odbornik občine, posojilnice in cerkveni ključar podružnice v Št. Petru. Ogromna množica pogrebcev od blizu in daleč, požarna bramba, godba, pevci so pokazali kako priljubljeni so bili rajni, kako se jih vsi spoštovali. — Osem dni za njimi so šli v večnost njih sosed stari Žofranov oče — Serajnik. Dosegli so visoko starost 85 let. Oče naše vrle organistinje in po svojem močnem, obsežnem in prijetnem glasu znane Karoline. Pred enim letom so na tihem obhajali zlato poroko. — Obenem z njimi je posegla smrt v še eden zlatoporočni par. Jesenikova mati, ki so že pred šestimi leti obhajali zlato poroko, so zapustili svojega moža in sina in se v starosti 77 let preselili v večnost. Sveti jim večna luč! — V sredo 4. t. m. je pogorela Rupova kajža.

DRUŠTVENI VESTNIK

Kotmara vas. (Občni zbor.) Izobraževalno društvo „Gorjanci“ v Kotmari vasi sklicuje za 15. januarja 1928 svoj redni letni občni zbor ob pol 3. popoldne pri Šmonu v Št. Gandolfu. Spored: poročilo tajnika in blagajnika, volitve novega odbora, govor poslanca Starca, predlogi in slučajnosti.

Borovlje. IV. redni občni zbor „Društva slovenskih diletantov v Borovljah“ se vrši v nedeljo dne 15. januarja t. l. ob ½ 3. uri popoldne v posojilnični hiši „pri Bundru“ v Borovljah s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročila: a) predsednika, b) blagajnika, c) pregledalcev računov. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti.

Šmihel pri Pliberku. Na Štefanovo je uprizorila novoustanovljena prostovoljna požarna bramba za Šmihel in Bistrico lepo igro v treh dejanjih „Krivoprisežnik“. V lepem številu se je ljudstvo odzvalo našemu vabilu, Šerčerjeva dvorana je bila polna, kajti po dolgem času so se zopet enkrat zdramili naši igralci in igralke. Igralo se je primeroma dobro in solidno. Poprej so svirali naši tamburaši, nakar je sledila deklamacija „Bližamo se novi dobi...“ Nato je načelnik pož. brambe pozdravil vse navzoče in jih spodbujal, da prihitijo novo ustanovljeni brambi

denarno na pomoč, ali da se poveča in pomnoži število podpornih članov! Na ta način je še le mogoče, da si bramba nabavi najpotrebnejše stvari, ki jih rabi pri izvrševanju svoje naloge. Sledila je igrara n med odmori so svirali tamb. komad za komadom. Vsem, ki so se udeležili, lepa hvala. Na svidenje v pustu! — Naše izobr. društvo naznanja, da se dne 22. jan. t. j. četrto nedeljo vrši sestanek in sicer po prvi službi božji v društveni sobi.

Hodiše. (Občni zbor.) Na praznik sv. Štefana je imela „Zvezda“ svoj občni zbor. Da je zanimanje za društvo čimdalje večje, je pokazala številna udeležba vseh slojev prebivalstva. G. predsednik se je v pozdravnem govoru zahvalil pevcem in igralcem, posebno pevovodji za njegov trud, posebej še našemu Tevžiju, ki je ves svoj prosti čas posvetil o-lepšavi „Doma“. Spominjal se je tudi v preteklem letu umrlih članov, posebno Radarja, s katerim je društvo izgubilo najboljšega igralca. Sledilo je poročilo tajnika in blagajnika: Sej odbora 8, dram. odseka 5, tamb. odseka 1. Predstave: 3krat „Kristusovo rojstvo“, 2krat „Kristusovo trpljenje“, 2krat „Moč uniforme“. Izleti: Kanonar: „Kristusovo trpljenje“. Glinje: „Kristusovo trpljenje“. Bilčovs: „Trije tički“. Knjižnica šteje 411 knjig, prebranih 437. Iz blagajniškega poročila je razvidno, da znaša primanjkljaj 110 S. Čg. župnik nam je v krasnem govoru očrtal, kakšna mora biti naša mladina: idealna, resna, značajna. V odbor so bili izvoljeni: predsednik Lud. Zwander, podpreds. Anton Prosekar, taj. Janez Schöttl, blag. Paul Kričaj, knjiž. Milka Kanfič, odborniki Matko Kompoš, Pavla Habich, Jože Bleiberšnik, Fr. Šušn. Med in po občnem zboru je pel moški zbor. S pozivom na člane, naj tudi v bodočem letu ostanejo zvesti društvu, se je občni zbor zaključil.

Škocijan. (Črnošolec.) Na novega leta dan se je vršila v Škocijanu krasna drama „Črnošolec“. Bilo je toliko ljudi, da niso mogli vsi v dvorano. A bilo jo je pa tudi vredno pogledati. Znani so škocijanski igralci kot izvrstni, a tako jih še nismo videli igrati. Pavel in Janez sta nastopala izborna. Janez kot kmečki mladenič je res izvrstno predstavljal značaj slovenskega fanta. Pri Pavlu kot (črnošolec) dijaku pa se ni poznalo, da je kmečki fant. Orešnik in Jernač sta igrala zelo dobro. Jernač je samo malo prehitro govoril. Župnik pa je bil res pravi župnik. Njegov nastop in kretnje, vse je bilo dovršeno. Tudi dekleta niso zaostala za fanti, posebno Cilka in Lija. Tudi pevski zbor se je izvrstno postavil. Menda je najboljši v Podjuni. Želeli bi, da se večkrat prikažejo in oglasijo. Igralcem in pevcem vsa čast! Škocijanarji, kaj pa bi bilo, ko bi to igro še enkrat igrali? Morda v Dobrli vasi ali v Železni Kapli. Samo malo dobre volje je treba pa gre. Verjemite, da bi prišli vsi gledat in bi bili vam hvaležni. Torej na skorajšnje svidenje!

Št. Primož v Podjuni. (Zloba in zvestoba.) Preteklo nedeljo se je tukaj uprizorila igra „Zloba in zvestoba“. Igra je za sedanji čas zelo primerna in nam predstavlja zmago zvestobe dveh prijateljev nad zlobo in krvoločnostjo odurnega graščaka. Vede nas nazaj v čas, ko so vladali v naših krajih še grofje in ko je med njimi bila običajna še krvna osveta. Resnično prijateljstvo dveh mladeničev pa je pripravilo maščevanja želnega pl. Lacka, da je odpustil grofu Podgabskemu vse zločine, ki so dosegli svoj vrhunec v tem, da je poslal sina pl. Lacka pod izmišljenim imenom k njegovemu očetu, da bi ga umoril. Kar se tiče garderobe, moramo reči samo eno, da namreč v Št. Primožu takih oblek menda še ni bilo. Se vidi, da se potrudijo, da bi nekaj nudili. Igralci so rešili svoje vloge zelo dobro. Tudi gibčnosti posameznih oseb je bilo dovolj. Ako bi imeli kaj grajati, bi bil samo prizor, ko oče spozna svojega sina. To je bilo nenaravno. Napačni so bili tudi nekateri naglasi, kar se pa mora pri nas več ali manj prezreti. Vobče pa se mora igralcem čestitati. — Igra se ponovi v nedeljo, dne 15. januarja ob treh popoldne.

Bilčovs. Dne 8. januarja t. l. se je tukaj ustanovila podružnica čebelarstva društva za Koroško. Za predsednika je bil izvoljen gosp. Lovro Šelander, župan bilčovske občine, za namestnika pa gosp. Zdravko Martič, posestnik v Želučah. Dal Bog čebelarjem v letu 1928

prav mnogo sreče z njihovimi čebelicami. — Dne 6. januarja je mela tuk. kmetijska podružnica svoje zborovanje. Predavalo se je o pridelovanju krme. Žal da se nam nikdar ne pošlje predavatelj, ki bi bil zmožen slovenščine. Imeli bi pač mnogo več koristi od teh predavanj, če bi tudi vse razumeli.

GOSPODARSKI VESTNIK

Deželni kulturni svet.

(Seja agrarno-političnega odseka, dne 16. dec. 1927.)

Novi davek na električno luč in moč.

Lahko je dovoljevati in naročevati, težko plačevati račune: to velja v družini, velja pa tudi seve v državi in deželi. Veliko je tako brihtnih ljudi, ki bi vedeli kaj lepega napraviti, malo pa tistih, ki bi bili volje ali ki bi mogli — plačevati račune. Koroška je zavozila svoje gospodarstvo in zdaj iščemo denarja: kdo bo plačeval, kar se potrebuje. Hernler je razgovoru v kulturnem svetu naglašal: „Težko je, najti povsem pravičen davek, tudi ta ne bo vsem enako obremenjeval, ker bodo davek plačevali ljudje, ki so si z velikimi stroški napravili elektrarne, drugi, ki imajo potok na razpolago ali ki delajo z bencinom, ne bodo plačevali nič. Industrija se tudi ne sme drugače obdačevati kakor kmet. Obrti se itak s tem prizanaša, da vsa občinska bremena nosi posestnik, drugi davki, ki jih plačuje obrtnik, nimajo doklad. Potem je obžalovati, da se je v proračunu toliko črtalo na račun kmetijstva: krajšali so se prispevki, ki naj pospešujejo poljedelstvo, krajšali doneski za zgradbo cest, za zgrajevanje hudournikov; zato se naj kmeta tudi tu ne priteguje k plačevanju bolj kakor industrijo. Kmečki zastopniki moramo zahtevati, da se obdači konzum, ne pa polje, da bodo k davkom prispevali tudi tisti, radi katerih se davki nalagajo (uradniki).

D. sv. Schumy stvar pojasnjuje kot finančni poročevalec: Črtalo se je v proračunu pri vsem, ne samo pri kmetijskih izdatkih. Radi bi bili črtali pri uradniških plačah, ali to ni mogoče, ker se mora najprej napraviti red pri nameščevanju — Stellenplan; določiti treba število uradnikov in potem skrbeti, da se to ne množi. (Op. ur. Kadar pa bo zopet kje nemški Schulverein postavil kako šolo kakor v Področici, bo seve takoj dotično osobje prevzela zopet deželana.) Po vsem črtanju je ostalo primanjkljaja še za 2 milijona ne kron — marveč celih šilingov, in če se ni hotelo zvišati zemljiškega davka ali davka na elektrarno (Lohnabgabe), nam preostaja samo še davek na električno energijo. Ta bo bržkone prvo leto nesel tudi samo 600.000 S in ne dva milijona, zvišal se bo davek na avtomobile, na pivo in na lovske liste, kar bo skupno vrglo en milijon — drugi ostane še nekrit! Gorostasni stroški za uradništvo postajajo noznosni in ne pojde drugače, kot da se zmanjša ves aparat.

Msgr. P o d g o r c povprašuje, zakaj se od davka ne izvzame dobrotelnih zavodov, ko so izvzeta vsa javna podjetja? Vsaj razne sirotišnice bi se morale pustiti proste, ker ti zavodi ne delajo na dobiček. Kot vidimo, kako bolešno že zadene ljudi vsaki davek, povprašujemo, zakaj se davek ne uvede polagoma, v pričetku manjši, potem naj od leta do leta raste, da se ga bo manj čutilo, kakor če se ljudstvo obremeni naenkrat z vso težo.

Por. Schumy izjavlja, da se bodo dobrotelnim zavodom dale podpore, izjemati pa se jih ne more, ker bi število izjem postalo preveliko. Davka se stopnjevat ne more, ker bi se moglo sicer dogoditi, da bi se kedaj zvišanja ne dovolilo in bi dežela ostala brez potrebnega dohodka. (Konec sledi.)

RAZNE VESTI

Po mrazu povodnji. Zaradi nagle spremembe vremena se je začel tajati sneg in povrh rositi dež. Reke so radi tega začele naraščati in prevplavljati bregove. Sava je na srbski strani predrla nasipe, na sremski strani pa je pri vasi Rovinje stopila iz struge in poplavlila veliko zemljiča. Dunav je naplavlil ogromne mase ledu in povzročil v bratislavskem pristanišču ogromno škodo. Pretrgale so se vse verige in vrvi, s katerimi so bile ladje privezane k obrežju. Sledilo je več navalov ledu. Takoj prvi naval ledu je uničil več ribiških ladij, remorkerjev in pristaniški elevator podrl na breg. Drugi naval je strugo zajezil, da je voda deloma prestopila bregove. Ogroženi kraji so se morali izprazniti. Škoda je ogromna. V Grčiji je več vasi poplavljenih in posevki uni-

čeni, na Francoskem je vlak zavozil v plaz in obtičal, v severni Afriki je vladalo potopu podobno deževje, ki je ukinilo ves železniški in avtomobilski promet, tudi Neapel je deloma poplavljen, v Albaniji je potres poškodoval več hiš in zahteval človeške žrtve, mnogo velikih požarov je o božičnih praznikih izbruhnilo. Ker je nastopilo zopet mrzlejšje vreme, bodo narasle vode zopet padle.

Neverjetno izdajstvo. V rusko-japonski vojni se je svet čudil, kako so mogli Japonci tako lahko zmagati. Zagonetno se je zdelo, da je padla trdnjava Port-Artur nepoškodovana v roke Japoncem, da je japonsko vojno brodoge šlo nedotaknjeno skozi ruske mine, da se je polotok Sahalin udal Japoncem brez boja itd. Sedaj je prišlo na dan, da so Japonci te uspehe kupili z denarjem. Podkupili so bili tri ruske častnike, ki so jim izdali načrte ruske armade. Vsak je dobil menico, glasečo se na 90 milijonov zlatih mark, plačljivo pa šele leta 1915. Z ruskimi častniki je bila v zvezi lepa ruska lahkoživka Sonja, tudi ona udeležena na mastnem dobičku. Ker do današnjih dni Japonci še niso izplačali obljubljenih milijonov, je vložil pred kratkim eden izmed treh izdajalcev tožbo proti japonski vladi. Ostala dva izdajalca ne živita več; kar sta izginila med tem na nepojasnen način na oni svet. Ista usoda je zadela tudi lahkoživko.

Materino mleko. Brez dvojbe je materino mleko za mladega otroka največjega pomena, vir zdravja mu je, vir življenja in nramnega razvoja za vse življenje. V dobi, ko človek še ni imel domačih živali — krav, koz, ovac, ko človek še materinega mleka v slučaju, da je mati umrla, ni mogel nadomestiti z drugim, so prvotni ljudje male otroke kar poklali, ker jih niso mogli preživeti. A tudi danes se še najdejo ljudstva, ki imajo sicer govedo, mleka pa se le ne poslužujejo. Žensko mleko pa se tudi sicer rabi: Na Kitajskem se rabi za bolnike in se tam to mleko kupuje in prodaja, isto se godi v Perziji, kjer žensko mleko velja kot posebno krepčilo za po boleznih oslabele ljudi. V Teheranu prodajajo ženske svoje mleko na trgu za bolnike in stare ljudi. Ako otrok zboli za drisko, ker se ga je redilo s kravjim ali kozjim mlekom, mu bo najboljša pomoč žensko mleko. To so vedeli zdravniki že v stari dobi in so se zdravniki v Rimu in v Grčiji posluževali ženskega mleka za želodčne in črevezne bolezni. Stari so se ženskega mleka posluževali tudi za bolezni na očeh, na koži in za skrnino v sklepih. Bajse se na Češkem, Švabskem in Tirolskem daje jetičnim žensko mleko. Svoječas se je izdelovalo iz ženskega mleka še maslo, ki so se ga ljudje posluževali za bolne oči in gluhost.

Za tiskovni sklad so darovali: Egidij Bašnik in France Nemeč od veselja, ker je Mihael Pack odstopil od tožbe 10, Aleš Zechner, Tinje, 2, Krvina v Šmihelu 10, neimenovan Celovčan 10, Anton Ogras, Dolčja vas, 1, Treza Močolnik, Celovec, 2, neimenovan Šentjakobčan 2, Urška Kralj nabrala pri pakelških naročnikih S 2.50. Vsem darovalcem najlepša hvala.

Izobraževalno društvo „Zvezda“ v Hodišah igra

Miklovo Zalo

dne 22 in 29. januarja v Domu sv. Jožefa v Hodišah.

Začetek točno ob 1/2. popoldne.

Na obilno udeležbo vabi ZVEZDA.

3

Voščene sveče,

voščene svitke, ploščnate in okrogle, olje za večno luč, oglje za kadičnice, kadila kupite najboljšo in najcenejšo v trgovini sveč

Franc Siebert, Celovec, Stauderhaus.

Častna izjava.

Podpisana, in sicer Egidij Waschnik v Čahočah in Franc Nemeč na Plešivcu izjavljata s tem, da ne moreta vzdržati večkratne trditve, da je g. Mihael Pack na Plešivcu pisec brezimnih pisem, ki se razširjajo v zadnjem času v Kotmarji vasi, z nesramno in razžaljujočo vsebino. Obžalujeta, da sta Mihaela Packa na ta način neutemeljeno razžalila, ga prosita odpuščanja in se mu zahvalujeta, da je opustil sodnijsko pot. **Egidij Maschnik in Franc Nemeč.**